

Una justícia sospitosa

ANTONIO FRANCO

EL PERIODICO DE CATALUNYA, 5.02.07

Hi ha tants ciutadans recelosos de la nostra justícia, que no pot ser casualitat. Hi ha massa gent convençuda que el poder judicial és la gran assignatura pendent en el procés modernitzador d'Espanya. Som molts els que considerem que els nostres polítics tenen una tendència excessiva a judicialitzar les seves diferències. Però, tot i que això és veritat i és greu, a la pràctica resulta encara pitjor que hi hagi tantes decisions judicials que es poden endevinar per avançat a partir de les ideologies polítiques dels magistrats o sabent quins partits els han impulsat cap als seus llocs d'alta responsabilitat. Com passa en el futbol, al final distorsionen més les coses els mals àrbitres que els mals jugadors.

CRIDA l'atenció que el Consell General del Poder Judicial declarés en una nota recent que respectava el dret democràtic de manifestació i, a continuació, carregués amb tanta duresa contra els que l'han exercit per discrepar de l'encausament d'**Ibarretxe**. No és una qüestió menor portar als tribunals un president, i fins i tot ho és menys fer-ho per una cosa tan inequívocament política com reunir-se, en l'exercici del seu càrrec, amb persones de Batasuna per intentar redreçar el final de la violència. Els manifestants defensaven amb més o menys oportunitat, i això últim és secundari, tant la separació de poders com una qüestió de sentit comú: el *lehendakari* té el mateix dret a veure's amb **Otegi**, que **González**, **Aznar** i **Zapatero** a ordenar contactes governamentals directes amb terroristes d'ETA. Entendre que una manifestació popular discrepant amb l'encausament suposa una pressió indeguda, és una subjectivitat. Pressió sí, equivalent a la de totes les manifestacions del carrer. Però excessiva només ho pot dir qui cregui que no s'ha de donar suport o no es pot donar suport enfront d'una possible injustícia a qui els vots populars han situat al capdavant d'un Govern democràtic.

Malgrat l'excepcionalitat de la situació, és evident que els jutges poden citar el president dels bascos si creuen ajustat a dret fer-ho. Però han d'acceptar la resposta dels que, sense violències, expressin que, en aquest cas concret, no

hi estan d'acord. Perquè ni ells ni **Ibarretxe** són d'una casta intocable. I la qüestió de l'excepcionalitat és evident. Crec que és la primera vegada que un president autonòmic va a declarar, i a la seu judicial, per una actuació estrictament política relacionada amb el seu càrrec. El 1984, quan **Jordi Pujol** dirigia la Generalitat, va poder declarar des del seu despatx i el tema en joc, Banca Catalana, era una qüestió personal referida a comportaments aliens i anteriors a la seva condició de president.

Aquesta actuació contra **Ibarretxe** és pluja sobre mullat en el delicat escenari basc. Perquè molts --a més de destacats experts en dret-- tampoc considerem lògic el que passa amb l'etarra **De Juana**. Alguns dels que no podem ni oblidar ni perdonar mai els seus crims diferenciem, no obstant, la condemna que va rebre per aquells crims de la que ara li demanen per uns delictes d'opinió. Sóc dels que pensen que la pena que ha purgat pels seus assassinats ha estat excessivament benigna per a qui no ha donat cap mostra de penediment pel que ha fet, i subscriu la reforma que es va fer a la llei aplicada aleshores. Però la petició inicial d'una pena de més de 90 anys de presó per uns articles periodístics sembla més aviat una *martingala* judicial perquè **De Juana** no surti al carrer, encara que legalment li correspongui fer-ho, que una actuació seriosa respecte dels límits de la llibertat d'expressió. S'intueix, a més a més, que aquesta pena, si prospera en el seu format reduït però també desmesurat, en el futur farà sortir els colors --més blaus que vermells, per cert-- a la justícia espanyola quan l'examinin les instàncies internacionals d'apel·lació.

El pitjor és que **Ibarretxe** i **De Juana** no són el problema, sinó els últims símptomes d'una cosa que francament fa pudor. A Espanya la justícia s'exerceix des d'una esfera professional dominada pels interessos corporatius, respon en el rerefons a ideologies que ja no coincideixen amb les recolzades majoritàriament pels ciutadans l'última vegada que van anar a votar i sembla portar amb incomoditat la separació de poders. Insistent en el símil del futbol, és una justícia que ha comprat tots els números per arbitrar malament. I la societat espanyola està vivint problemes que únicament es resoldran o s'estabilitzaran amb l'ajuda d'uns mecanismes judicials millors.

HI HA CERTA simetria entre el PP que no reconeix el dret de **Zapatero** a decidir i dirigir, per mandat popular, l'actuació antiterrorista, i aquella part de la magistratura. També aquesta, sense estar avalada directament per les urnes, sembla que vol salvar Espanya de les polítiques dels seus governants electes. Durant la transició, quan vam aconseguir que la vella casta militar franquista deixés d'exercir un despotisme d'aquesta mena, Espanya va respirar tranquil·la. Ara sabem que llavors ens vam precipitar. La transició va quedar incompleta, i sense un replantejament de dalt a baix de la nostra estructura judicial, continuarem sent un país diferent de les democràcies on funciona bé tant la separació de poders com el conjunt de les garanties a les quals tenen dret els ciutadans.